

Apotheek & Pensioen

IN DIT NUMMER

PAG 2

Uw idee over pensioen

Eind vorig jaar hebben veel mensen meegewerkt aan een enquête van PMA. Lees wat uit de enquête naar voren kwam.

PAG 3

Stel uw vragen aan Albert of Edu

Samen met hun collega's zitten Edu en Albert klaar om met u naar uw pensioen te kijken. Heeft u vragen? Maak een afspraak voor een telefonisch spreekuur.

PAG 4

Spannende klokken

In zijn huis tikken tientallen antieke klokken. Over elke daarvan weet hij... alles. 'Klokkenman' Gerard van Vonderen (ex-OPG) vertelt over een levenslange passie.

Pensioen niet omlaag in 2021

Net als veel andere pensioenfonds heeft PMA het financieel al een aantal jaar moeilijk. We hebben daardoor het pensioen dat u heeft opgebouwd of ontvangt niet kunnen laten meegroeien met de prijzen (indexatie). En we hebben u al een aantal keren moeten waarschuwen dat we de pensioenen misschien gingen verlagen. Dat laatste is tot nu toe gelukkig niet gebeurd. En ook in 2021 hoeven we uw pensioen niet te verlagen.

Pensioenfonds hebben te maken met een bijzondere situatie. PMA heeft in 2020 ondanks de coronacrisis een winst van 10,2% geboekt op de beleggingen. Dat is goed voor de pensioenkas. Maar toch stonden we er eind van het jaar minder goed voor. Grote boosdoener was de lage rente. Hoe lager de rente, hoe meer geld we in kas moeten houden om de huidige en toekomstige pensioenen te kunnen betalen. De rente is nu zo laag dat we bijna alle pensioenen die we in de toekomst moeten uitbetalen, nu al in kas moeten hebben. En dat heeft PMA niet. Al met al is onze dekkingsgraad gedaald naar 92,6% eind december. Dat betekent dat we 92,6 cent hadden voor elke euro die we in kas moeten hebben.

Regels versoepeld

We hebben een mooi rendement behaald. En toch zijn er financiële problemen. Minister Koolmees ziet dit ook en heeft daarom de regels (tijdelijk) versoepeld met het oog op het nieuwe pensioenstelsel.

Evenwichtige afweging van belangen

Zolang de dekkingsgraad boven de 90% is, mag een pensioenfonds gebruik maken van de versoepelde regels. PMA kiest ervoor om dit te doen en de pensioenen dus niet te verlagen. We nemen bij deze keuze de volgende zaken in overweging:

- Een verlaging betekende dat de pensioenen 5 jaar lang ca. 2,5% per jaar omlaag zouden gaan. Dat zou zowel gaan om de pensioenen van de gepensioneerden als van degenen die nog opbouwen. Gepensioneerden voelen dit direct in hun portemonnee.
- Niet verlagen heeft nauwelijks effect op de dekkingsgraad.
- Bij de keuze hebben we meegenomen dat de groep die nu opbouwt en premie betaalt het voordeel heeft van een relatief lage premie en een relatief hoge opbouw (PMA rekent dit jaar met 'gunstige parameters').
- PMA verwacht dat verlagingen zoals hierboven beschreven niet nodig zijn als de nieuwe regels voor pensioen gelden.

Hoe staat uw pensioen ervoor?

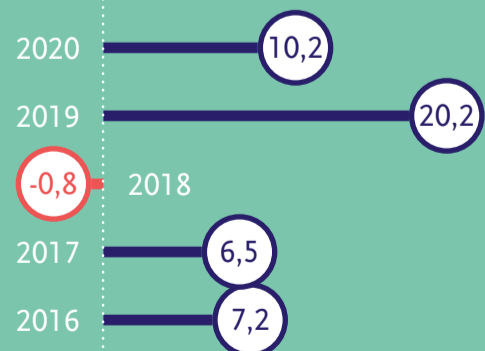
- Hoeveel pensioen heeft u nu opgebouwd?
- Wat is er voor uw gezin geregeld?
- En op welk pensioen steunt u af?

U ziet het in een oogwenk in MijnPMA. Log in met uw DigiD.

Beleggen loont

PMA belegt uw pensioengeld om het zoveel mogelijk aan te laten groeien. Natuurlijk zorgen we ervoor dat de risico's verantwoord zijn. We beleggen voor de lange termijn en weten dat er goede en minder goede jaren zullen zijn. Over de laatste tien jaar behaalden we een gemiddeld rendement van 7,7% per jaar.

Beleggingsrendement in %

Vinger aan de pols Volg onze financiële situatie op www.pma-pensioenen.nl

Altijd partnerpensioen

Bij PMA geven we u graag de keus om uw pensioen aan te passen aan uw wensen. Toch laten we nu een keuzemogelijkheid vervallen: u kunt niet meer besluiten om geen partnerpensioen op te bouwen. Dat was tot nu toe wel mogelijk. We hebben echter gemerkt dat te veel mensen na verloop van tijd spijt kregen van deze keuze. Want het partnerpensioen is een belangrijke voorziening: het is een levenslange maandelijkse uitkering voor uw partner die ingaat als u bent overleden (vóór of nadat u uw pensioen heeft laten ingaan).

U bouwt het partnerpensioen nooit voor niets op. Ook als u geen partner heeft. In dat geval wordt uw partnerpensioen als u met pensioen gaat omgezet in extra pensioen voor uzelf. U krijgt dus een hoger pensioen. En als u (vóór u met pensioen gaat) alsnog een partner krijgt, dan is er direct een volledig partnerpensioen geregeld. Overigens: ook als u wel een partner heeft, kunt u – als u met pensioen gaat – samen met uw partner kiezen om het partnerpensioen om te zetten in extra pensioen voor uzelf.

Heeft u eerder ervoor gekozen géén partnerpensioen op te bouwen? Dan blijft deze keuze voor u gelden.

Premie hoger

Op 1 januari 2021 is de premie voor uw PMA-pensioen met 2% verhoogd. Dit is nodig omdat het opbouwen van pensioen duurder is geworden. Door de lage rente moeten we er rekening mee houden dat uw pensioengeld minder aangroeit.

De sociale partners in onze sector hebben afgesproken dat de premie drie jaar lang met maximaal 2% per jaar omhoog gaat. De eerste verhoging vond plaats in 2020. Dit jaar wordt de tweede stap gezet. En volgend jaar gaat de premie weer omhoog.

In 2021 is het opbouwpercentage iets gedaald (van 1,76% naar 1,70%). De daling is beperkt gebleven doordat de premie is gestegen. De sociale partners hebben een duidelijke keuze gemaakt voor een zo goed mogelijk pensioen voor u en uw collega's. Goed om te weten daarbij: u betaalt 1/3 van de premie. Het grootste deel (2/3) betaalt uw werkgever. Die gaat dus ook meer bijdragen aan uw pensioen.

Pensioenpremie omhoog – hoeveel scheelt dat?

Iemand die bruto € 2.800 per maand verdient (een gemiddeld fulltime salaris in onze sector) betaalt in 2021 ongeveer € 12 per maand bruto meer premie dan in 2020. Netto scheelt het minder.

Zo denkt u over uw pensioen!

Hoe denkt u over PMA en over uw pensioen? Dat wilden wij graag weten, want dan kunnen we onze dienstverlening nog beter afstemmen op wat u nodig heeft. In november vorig jaar hebben we een enquête uitgezet, die ruim 2.000 mensen hebben ingevuld. Enkele opvallende uitkomsten.

Steeds meer mensen vinden het een goede zaak dat ze bij PMA pensioen opbouwen. En steeds minder mensen denken dat ze hun pensioen beter zelf kunnen regelen. En daar zit wat in. Een van de belangrijkste dingen die we doen is uw pensioengeld beleggen. En dat gaat nu eenmaal beter samen dan alleen. Samen zijn de kosten lager en kun je verantwoord risico's dragen. Dat leidt tot een beter pensioen.

Ook bekijken steeds meer mensen met enige regelmaat hoeveel pensioen ze hebben opgebouwd en op welk pensioen ze lijken af te stevenen. Wilt u dat ook weten? Kijk dan in MijnPMA.

Ongeveer 30% is het ermee eens dat PMA het pensioengeld belegt met oog voor mens & milieu. Onder gepensioneerden is dat zelfs meer dan 60%. Wij zijn ervan overtuigd dat verantwoord beleggen niet alleen beter is voor de wereld, maar ook voor uw pensioen. Het hoeft niet ten koste te gaan van het rendement en het verlaagt zelfs bepaalde risico's. Denk bijvoorbeeld aan het risico dat de waarde van een aandeel daalt als een bedrijf te maken krijgt met een milieuschandaal.

Slechts 19% van onze mensen verwacht dat je straks meer terugkrijgt aan pensioen dan dat je nu inlegt aan premie. Dat is begrijpelijk in het licht van al het nieuws over de pensioenen. Maar het klopt niet. Het grootste deel van uw pensioen verdienen we door de inleg te beleggen. Gemiddeld krijgt iedereen de inleg dus ruimschoots terug.

Men is over het algemeen tevreden over PMA. Wel leven er bij de jongeren zorgen over de toekomst van het pensioen: is er straks nog genoeg voor hen? En gepensioneerden maken zich uiteraard zorgen over het uitblijven van indexatie.

U VRAAGT – WIJ ANTWOORDEN

'Wij krijgen binnenkort ons eerste kind. Mijn vriendin heeft zwangerschapsverlof. En ik wil dan geboorteverlof opnemen. Dat kan maximaal vijf weken, heb ik begrepen. Mijn vraag: heeft dat gevolgen voor mijn pensioen?'

Als partner heeft u wettelijk recht op een week betaald geboorteverlof. In de Cao die voor u geldt kunnen meer dagen afgesproken zijn. Sinds vorig jaar heeft u daarnaast recht op 5 weken 'aanvullend verlof'. Dit is onbetaald verlof. Het UWV betaalt tijdens het onbetaalde verlof 70% van het loon door. Over de uren die u minder gaat werken, bouwt u geen pensioen op.

U kunt er overigens voor kiezen om tijdens alle vormen van onbetaald verlof (dus ook aanvullend geboorteverlof) uw pensioenopbouw toch gewoon door te laten lopen. Maar dan betaalt u zelf de volledige pensioenpremie – dus het werknemersdeel én het werkgeversdeel.

Onze experts Albert en Edu staan voor u klaar!

PMA trekt vanwege corona niet met pensioensprekuren door het land. Maar voor vragen kunt u altijd telefonisch bij ons terecht. Heeft u een wat uitgebreidere vraag? Maak dan even een afspraak voor een telefonisch spreekuur. Een van onze pensioenspecialisten bereidt zich dan voor op het gesprek en trekt met plezier ruim tijd uit om u verder te helpen. Twee van hen, Albert en Edu, vertellen er graag wat meer over.

Edu: 'Wij vinden het ontzettend leuk om iedereen die ons belt verder te helpen. Soms krijgen we een vraag per mail en nemen we zelf contact op om een en ander uit te leggen.'

Albert: 'De meeste gesprekken gaan over het plannen van het pensioen. Welke keuzes kunnen ze maken? En hoe werkt die pensioenplanner nou? Wij kijken graag mee en helpen iedereen verder.'

Edu's en Alberts vragen top-7

1 Ik heb geen DigiD, dus kan niet inloggen. Ik weet ook niet hoe het werkt.

'We zien dat veel mensen hiermee zitten. Maar het is makkelijker dan men vaak denkt. Wie geen DigiD heeft, kan even op www.digid.nl kijken. Daar kun je een DigiD aanvragen en lees je ook hoe het inloggen met DigiD werkt.'

2 Als je op de pensioenplanner gaat, kun je snel iets verkeerd doen.

'Nee, je kunt niets verkeerd doen. Als je inlogt op de pensioenplanner, krijg je je eigen pensioengegevens te zien – precies zoals ze bij ons staan. Je kunt ermee schuiven en proberen wat je wilt. Hoeveel scheelt het bijvoorbeeld als je iets eerder met pensioen gaat? Je verandert niets definitief. Er kan ook niemand meekijken. Wij niet, je werkgever niet – hooguit je partner die naast je zit. Ja, als je ons tijdens een spreekuur vraagt om met je mee te kijken, dan kan dat. Wij leiden je er graag doorheen.'

3 Gaat mijn PMA-pensioen altijd in op mijn 67ste?

'Nee. Je mag echt zelf kiezen wanneer je met pensioen wilt. Het kan vanaf 55 jaar. Veel mensen denken ook dat je PMA-pensioen pas ingaat als je voor de eerste keer AOW krijgt. Ook dat is niet waar. Je kunt je pensioen al eerder laten ingaan. Je kunt er dan voor kiezen tijdelijk extra pensioen op te nemen, omdat je nog geen AOW krijgt. Ook dat kun je allemaal op de pensioenplanner zien.'

4 Wat is eigenlijk het verschil tussen mijn pensioen en de AOW?

'Je PMA-pensioen is het pensioen dat je via je werkgever opbouwt bij PMA. De AOW is het 'algemene' pensioen dat je krijgt van de overheid. Vanaf welke leeftijd je AOW krijgt, hangt af van je geboortedatum. De AOW en het pensioen van PMA zijn dus twee verschillende dingen. De ingangleeftijd van het PMA-pensioen kun je zelf kiezen. De ingangleeftijd van de AOW vind je op www.svb.nl.'

5 Zie je op mijnpensioenoverzicht.nl hetzelfde als op MijnPMA?

'Nee. Op [mijnpensioenoverzicht](http://mijnpensioenoverzicht.nl) vind je een overzicht van alle pensioenen die je hebt opgebouwd. Niet alleen het pensioen van PMA, maar ook wat je elders hebt opgebouwd. Op MijnPMA vind je alleen gegevens over je PMA-pensioen. Maar de informatie die je daar vindt, gaat wel verder dan op [mijnpensioenoverzicht](http://mijnpensioenoverzicht.nl). Wil je specifieke info over je PMA-pensioen? Ga dan naar MijnPMA.'

6 Kan ik wel eerder met pensioen? In de laatste jaren bouw je toch het meeste pensioen op?

'Dit idee stamt nog uit een tijd dat mensen een eindloonregeling hadden: daarin groeide al je eerder opgebouwde pensioen mee met je latere loonsverhogingen. PMA heeft echter een

middeloonregeling, waarin je over ieder jaar een vast percentage van je salaris van dat jaar opbouwt. Maar nog even over de vraag of het haalbaar is om eerder met pensioen te gaan: kijk vooral zelf eens in de pensioenplanner op MijnPMA. Iedereen bepaalt zelf wat haalbaar is.'

7 Waarom is mijn pensioen niet 70% van mijn inkomen?

'Ook dit idee stamt uit de oude doos, toen mensen een eindloonregeling hadden. Ook toen haalde echter lang niet iedereen dat pensioen van 70%. PMA heeft een middeloonregeling: de uiteindelijke hoogte van het pensioen hangt af van veel factoren. Ook hier is ons advies: kijk vooral eens op MijnPMA hoe je ervoor staat en op welk pensioen je afstevent.'

Maak een pensioenplan

Op de PMA-pensioenplanner kunt u zoveel uitproberen als u wilt. Niets is definitief. Heeft u een vraag over de planner? Of wilt u een aantal keuzes bespreken? Edu en Albert staan met hun collega's voor u klaar.

We werken momenteel aan een nieuwe versie van de planner. In het oktobernummer leest u meer!

Vinger aan de pols Afspraak maken voor een telefonisch spreekuur? Bel ons op 070-3110155

Het pensioen van Gerard van Vonderen

'Als Eindhovenenaar heb ik het eerste deel van mijn loopbaan gewerkt voor de grote NV, bij Philips dus. Ik zat vooral in het buitenland, en voor de kinderen wilde ik dat niet meer. Rond mijn 40^e ben ik bij OPG in de buitendienst gaan werken. Ik sloot contracten af met apothekers in Zuid-Nederland. Dat heb ik tot mijn pensioen met enorm veel plezier gedaan. Ik ben natuurlijk erg blij dat ik al die jaren pensioen heb opgebouwd. Nu ik wat ouder ben, krijg ik steeds meer waardering voor de grote collectieve regelingen in ons land. Vele daarvan zijn verdwenen, gestuurd door een overdreven vertrouwen in marktwerking. Ons pensioenstelsel is er nog – en dat is uitstekend. De solidariteit tussen jong en oud, die moeten we niet kwijtraken. Wat ik wel bedenkelijk vind, is dat de pensioenen nu al jaren niet geïndexeerd worden. Terwijl PMA prima rendementen heeft geboekt. Ik snap dat het te maken heeft met de lage rente, maar ik blijf het een vreemde zaak vinden.'

Zijn huis oogt als een klein museum. Overal waar je kijkt hangen klokken. Groot, klein, oud, stokoud. De een nog mooier dan de ander. Als hij ons rondleidt buitelen de anekdotes over elkaar heen. Bij elke klok is er een verhaal. Over de afkomst, de maker, de symboliek van de versieringen, het schitterende mechaniek, over het Amsterdamse klokkenmakersgilde in de Gouden Eeuw en over de eeuwigdurende discussie of het eerste slingeruurwerk uit Nederland (Christiaan Huygens) komt of uit Engeland. We wanen ons in een aflevering van Tussen kunst en kitsch, met Gerard van Vonderen als bevlogen expert.

Türmchen

'Kijk,' zegt hij, terwijl hij wijst op een klein maar indrukwekkend gouden klokje [zie afbeelding]. Dit is een zogenaamd Türmchen-Uhr. Het is mijn oudste klok, uit de Zuid-Duitse renaissance, van rond 1575. Het is een cadeau van vrienden die hem in Frankrijk voor geen geld op een rommelmarkt hebben gekocht. Toen ik het kreeg, dacht ik: wat mot ik d'r mee? Het zag er niet uit. Ik liep toen tegen mijn pensioen bij OPG, en een collega zei: "Waarom vraag je in plaats van de gebruikelijke flessen wijn voor je afscheid niet een bijdrage voor de restauratie?" Dat heb ik gedaan. Ik ben toen met mijn vrouw naar het belangrijkste museum voor zulke klokken gegaan, in Dresden. Daar waren ze enthousiast en zeiden dat ik het beslist moest laten restaureren. Toen ik ze vroeg of zij dat konden doen, keken ze me raar aan. "Maar u komt toch uit Nederland?" zeiden ze. "Daar zitten alle vakmensen die dat kunnen." Ze gaven me een paar adressen en, geloof het of niet, een van de restaurateurs kwam uit mijn eigen dorp. Die heeft het toen schitterend opgeknapt. Zo zie je maar: wij in Nederland hebben enorm veel kennis en kunde op

'Niks rustgeevender dan een tikkende klok'

klokkengebied. Wij weten bijvoorbeeld veel meer van de Franse comtoiseklokken dan de Fransen zelf.'

Van huis uit

De liefde voor klokken is Gerard van huis uit meegegeven. In zijn verzameling pronken nog klokken uit zijn ouderlijk huis. 'Wat het mooie aan klokken is? Ten eerste het tikken, dat op een rustgevende manier het ritme van het leven aangeeft. Ten tweede: met een mooie klassieke klok heb je een stuk geschiedenis in handen. Er is ontzettend veel liefde en vakmanschap in gestopt. Dat moeten we koesteren en doorgeven aan volgende generaties. Ten derde vind ik ook het mechaniek razend interessant, al ben ik zelf volkomen a-technisch. Als ik zie hoe de restaurateurs van nu, en daarvan hebben we er veel in onze vereniging, met die mechanieken omgaan – schitterend.'

Klokkenvrienden

Hij liet het woord al even vallen: 'onze vereniging'. Gerard van Vonderen is voorzitter van Klokkenvrienden Nederland, een vereniging met bijna 600 leden. Ze organiseren

bijeenkomsten waar de leden – 'allemaal grijze kopjes' – zich storten op de klokken die ze hebben meegenomen. Daarnaast publiceren ze een tijdschrift, waarin Gerard regelmatig artikelen schrijft. En ze zijn samen met de stichting Tijdmeetkundige Collectie Nederland bezig om een museum op te richten voor de enorme collectie uurwerken die nu nog in een depot staat. De locatie is inmiddels gevonden, op het Lange Voorhout in Den Haag.

Gerard is al een aantal decennia een verwoed verzamelaar van klokken. 'Het aardige is dat je nu prachtige klokken kunt kopen voor een fractie van wat ze dertig jaar geleden waard waren. Klokken zijn uit de mode, net als alle antiek eigenlijk. Het past niet meer in het moderne, strakke interieur van tegenwoordig. Grappige anekdote: we zijn met de vereniging een keer bij Jan des Bouvrie geweest om te vragen of hij niet eens een klok kon tekenen in zijn interieurontwerpen. We dachten dat dat de antieke klok een nieuwe impuls kon geven. Geen enkel probleem zei hij. Dat deed hij graag – tegen een vergoeding van dertigduizend euro. Nou ja, die hadden we natuurlijk niet.'

Spannend

Gerard is nu bijna 80 jaar. We vragen hem of hij nog lang doorgaat met de klokken. 'Nou, we hebben anderhalf jaar geleden een dochter verloren. Onze andere dochter woont met onze kleinkinderen in Engeland. Ik wil daar graag wat vaker naar toe kunnen, zodra dat weer kan. Dus ik zoek een opvolger voor de vereniging.' Betekent dat ook dat hij nu geen nieuwe klokken meer wil voor zijn verzameling? 'Oh, zeker wel. Ik ben nu bezig met een heel bijzondere Friese klok. Die wil ik op een veiling aankopen. Het is een heel vreemd exemplaar. Ik zou graag uitzoeken wat daar de geschiedenis van is: waar komt ie vandaan, wie heeft hem gemaakt? En daarom wil ik hem hebben. Het wordt heel spannend.'

De redactie van dit blad zoekt contact met deelnemers en gepensioneerden van PMA met een vrijetijdsbesteding waarover ze in dit blad willen vertellen. Neem contact op met Roland Asberg van de redactie van dit blad, telefoon 06 2503 3389 of stuur een mailtje naar roland@a-vier.nl.

Tekst | productie A-vier Communicatie, Ontwerp | layout DATBureau
Fotografie p3 Jan van Rietschoten | p4 Rogier Bos